

INTRO	7
HOE HET BEGON...	11
EDDY MERCKX	13
JAN JANSSEN	49
HERMAN VAN SPRINGEL	66
WALTER GODEFROOT	74
JEAN-PIERRE MONSERÉ	87
ROGER DE VLAEMINCK	91
JOOP ZOETEMELK	107
HENNIE KUIPER	123
FREDDY MAERTENS	141
LUCIEN VAN IMPE	152

JAN RAAS	165
ADRIE VAN DER POEL	185
GERRIE KNETEMANN	193
JOHAN MUSEEUW	203
ERIK BREUKINK	223
FRANK VANDENBROUCKE	234
STEVEN ROOKS	246
MICHAEL BOOGERD	257
TOM BOONEN	266
PHILIPPE GILBERT	280

INTRO

Hoe begin je aan een boek over de beste twintig renners van de Lage Landen? Wie selecteer je en wie valt uit de boot? Uiteindelijk bereik je heel snel een lijst met namen waarover relatief weinig discussie bestaat. De selectie dringt zich als het ware vanzelf aan je op. Van een gekissebis over wie wel en wie niet, is nooit sprake geweest.

We hebben de tijdslijn bij Eddy Merckx getrokken. Daar is een goede reden voor: zowel Mart Smeets als Michel Wuyts hebben Merckx en natuurlijk alle andere renners van deze lijst, *zelf zien* koersen. De eigen ervaring als wielervriend en -journalist geeft de doorslag voor deze lijst van twintig namen. Waarbij we de ongetwijfeld historische prestaties van Rik Van Steenbergen, Rik Van Looy, Marcel Kint, Theo Middelkamp, Briek Schotte, Jo De Roo of Sylvère Maes niet onder de mat willen vegen. Of niet aan Pollentier, De Muynck, Vanderaerden, Planckaert, Steels, Nijdam of Dekker hebben gedacht.

Prestaties primeren. Anders word je geen topper en groei je niet uit tot een vedette. Maar in dit boek krijgt ook de persoonlijkheid van de renner grote aandacht. We hebben geprobeerd om een totaalpakket af te leveren. Uit welk milieu komt de renner? Hoe is hij omgegaan met zijn succes? Moet je per definitie een speciaal karakter hebben om tot de top door te stoten? Hoe heeft hij geprobeerd om het leven na de sportcarrière op te pikken en kleur te geven? En is hij daarin even succesvol geweest?

Uiteraard passeren de grootste prestaties en belangrijkste overwinningen de revue. Tijdens de voorbije Ronde van Frankrijk had ik het erover met collega Michel Wuyts: we zijn intussen op een punt gekomen dat het weer toegelaten is om mijlpalen uit de wielergeschiedenis in de live-verslaggeving op te nemen. Het duel tussen Van Springel en Janssen in 1968, de eerste Touroverwinning van Merckx in 1969 of de memorabele bandbreuk van Kuiper in Parijs-Roubaix doen niet meer automatisch een belletje rinkelen bij de jongere generaties. Edvald Boasson Hagen won in 2009 Gent-Wevelgem. Net als Eddy Merckx in 1967, was de Noor amper 21 jaar jong toen hij die waaiersklassieker op zijn naam schreef. De consternatie was tot ver buiten Wevelgem te voelen toen Hagen het in Keulen hoorde donderen toen journalisten de vergelijking met de Kannibaal maakten. Eddy wie? Niets is vanzelfsprekend. Daarom dus gaan Wuyts en Smeets in op de significante resultaten en overwinningen uit de wielergeschiedenis sinds Merckx.

Meningen maken dit boek. Als wij moeten pleiten om dit boek te waarderen in het, toegegeven, almaar groter wordend bos vol met sportboeken, dan is dat omwille van de uitgesproken meningen van het duo Smeets/Wuyts. Zij nemen bij geen enkele renner een blad voor de mond. De kleinmenselijke kanten van Roger De Vlaeminck, het doodbrave, ja bijna naïeve karakter van Van Springel, het *gatver tiefus tering pokke kanker zoi godverdomme*-gevloek van Jan Raas of renners die in de derde persoon enkelvoud over zichzelf praten: het komt aan bod en wordt niet geschuwd. Bij momenten gaat het om typering en woorden die, zelfs na zovele jaren, minder leuk zijn om te lezen. Het is nooit de bedoeling om de man te spelen, laat staan om te kwetsen, want daarmee bereik je niets. Wel om een zo goed mogelijk gefundeerd beeld van een coureur neer te zetten. Want een renner is ook een mens, met goede en mindere leuke kenmerken.

Maar misschien mogen we ook benadrukken dat sommige persoonlijke anecdotes de lachspieren zullen activeren.

De vele uren die we samen hebben doorgebracht voor dit boek waren zonder meer intens. Het is geen sinecure om meer dan veertig jaar te grasduinen in de geschiedenis van het wielrennen.

De wegen die worden bewandeld en de thema's die aan bod komen liggen vaak voor

de hand. Maar de zijsprongen die we maken, lieten we afhangen van de inspiratie van het moment. We hebben geprobeerd om verder te borduren op interessante antwoorden, aandachtig te luisteren en in te pikken waar dat mogelijk was.

De gesprekken hebben plaatsgehad na het klassieke voorseizoen van 2013. Het USADA-rapport over Lance Armstrong zinderde nog na, het halve Nederlandse wielerpeloton ging over tot bekenenissen, Michael Boogerd inclusief. De kritiek op de wielersjournalisten nam toe. Mart Smeets kwam in eigen land onder vuur te liggen voor zijn al dan niet juiste aanpak van het dopingprobleem. Maar ook Belgische wielersjournalisten kregen veelvuldig de vraag waarom zij zwegen. *Want jullie wisten toch alles, dat kan niet anders.* Dat we recent de affaires Mario De Clercq en Johan Museeuw hadden gehad, werd daarbij over het hoofd gezien. Maar dit thema beheerste onze gesprekken tijdens pauzes en vrije momenten. De waarheid zal ook hier ergens in het midden liggen. Ik durf wel stellen dat doping, en alles dat daarmee samenhangt, vaak wordt besproken in de radio- en tv-uitzendingen van Sporza. Wij gaan dat onderwerp niet uit de weg en durven ogenblikkelijk vraagtekens te plaatsen bij prestaties die we becommentariëren. Zoals bij Stefan Schumacher en Bernhard Kohl in de Tour van 2008 of recent nog het opvallend uitblijven van de verschroeiende demarrages waarmee Alberto Contador de tegenstand destijds kon dynamitteren.

Bovenstaande staat los van het feit dat wij als kind, tiener en student zijn opgegroeid met Mart Smeets, hét icoon van de Nederlandse sportjournalistiek. Het weekend eindigde steevast met Studio Sport en Mart Smeets, vaak in een net pak, soms in een veel te gekke wollen trui. Dankzij Smeets en Studio Sport stapte ik in een wereld met het Raleighteam met Kneet en Raas, met Regi Blinker en Gaston Taument op de flanken bij Feyenoord, met de schaatsers Hilbert van der Duim, Falco Zandstra, Rintje Ritsma en Yvonne van Gennip én met Ajax (Bryan Roy, Sonny Silooy en Stefan Petterson). Dat de collega's me daarom op de radiosportredactie bij momenten een 'halve Hollander' noemden, *so be it*. Jan Wauters gaf me deze raad: "Als je voor een interview moet kiezen tussen een Vlaming met inhoud, maar die niet zo goed praat, of een Hollander die niets te zeggen heeft, kies dan voor die laatste. Want een Nederlander klinkt altijd goed."

Christophe Vandegoor

Scherpenheuvel, 1 september 2013

HOE HET BEGON...

SMEETS: Mijn vader was marketingdirecteur van Remington (een bedrijf van scheerapparaten enzo) dat halverwege de jaren 50 ook een wielerploeg sponsorde. Dat was mijn eerste contact met het wielrennen. Ik was zeven jaar toen ik voor het eerst op een zaterdag of een zondag meeding naar *de koers*, een criterium in Amersfoort. Peter Post en Gerrit Schulte, twee van de beste Nederlandse wielrenners, reden voor die Remington-wielerploeg en die werden er ruim voor betaald. Ik wist toen echt nog niks van fietsen.

Op een gegeven moment liet Post zich uit het peloton lossen en stopte hij bij ons. Terwijl de wedstrijd nog aan de gang was! Mijn vader, de directeur van Radiumbanden (leverancier van de tubes van de Remington-ploeg) en ik stonden toen achter de afsluiting, 'de draad' zoals men in Vlaanderen zegt. Post stopte dus en begon een gesprek met mijn vader. Ik begreep helemaal niets van dat tafereel want de grote Nederlander moest weer achter de rest van het peloton aan.

Heel veel jaren later heb ik eens aan mijn vader gevraagd waarom Post hem toen, *tijdens* een koers, zonodig wou spreken. Mijn vader vertelde dat er een grote 'slag' in het peloton zat, en dat Post hem wat extra geld kwam vragen om 'door de slag heen te komen'. Zo kon hij een tegenbod doen om tegenstanders als Wim Van Est af te houden. Van Est, wereldberoemd geworden door zijn tuimelperte in het ravijn van de Col d'Aubisque, fietste voor Locomotief-Vredestein. Dat team reed met andere tubes dan die van Remington. Dus moest mijn vader extra geld geven om 'door de slag heen te komen' en meer te kunnen bieden aan bereidwillige renners die Post aan de overwinning wilden helpen. Conclusie: bij

mijn allereerste wedstrijd was het al *hupsakee*. Zo worden dingen in de koers dus geregeld. Dat is wat ik van mijn allereerste wielervedstrijd weet. De toon was meteen gezet.

WUYTS: Bij mij heerste er op 2 september 1962 een begrafenisstemming in het huis van mijn overgrootmoeder. De hele familie zat er naar tv te kijken: een kroostrijk gezin met mijn overgrootmoeder, al haar kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen. Maar verder zat ook de helft van de straat er nog, in wat men toen de ‘voorplaats’ noemde, de plaats waar je alleen op hoogdagen kwam. Die werd anders altijd hermetisch afgesloten om de stijlvolle meubelen niet te beschadigen. Die voorplaats ging wel voor ons open bij speciale gelegenheden. Bij familiefeesten, of bij Lovenjoel-kermis. Dat hoogtepunt in ons klein, Leuvens dorp viel toen samen met het wereldkampioenschap wielrennen. Een topdag dus, waarbij de hele familie zich verdrong om naar het WK te kijken. Dat had plaats in 1962 in Salò aan het Gardameer in Italië, waar Rik Van Looy ieder jaar zijn trainingskamp hield. Iedereen in de kamer was supporter van Van Looy en ging ervan uit dat de Keizer van Herentals voor de derde opeenvolgende keer wereldkampioen zou worden. Dat kón namelijk niet anders. Dat stond zo in de sterren geschreven. Maar dat gebeurde níét: ene Jean Stablinski won, voor de Ier Seamus Elliott. Van Looy kwam eigenlijk in het stuk niet voor. Ik was vijf jaar en kon niet vatten waarom er bij een naar mijn gevoel blijge gebeurtenis, een wielervedstrijd, een begrafenisstemming heerste. Iedereen was bedrukt, de god van de grotere regio had het niet gehaald. Dat zei vooral veel over de ontzagwekkende populariteit van Van Looy, zo begreep ik pas vele jaren nadien. Maar Rik Van Looy moet in België onwezenlijk populair geweest zijn.

SMEETS: Onlangs, in het voorjaar van 2013, heb ik Jacques Rogge geïnterviewd. Ik maakte een uitgebreid portret van hem. Ik feliciteerde Rogge met de titel ‘graaf’. Hij wuifde die woorden als volgt weg: “Ach, graaf... hiervoor was ik baron. Veel liever was ik Keizer van Herentals geweest.” Dat vond ik heel mooi, heel grappig ook. Een opmerking die alleen een echte Vlaming kan maken.

EDDY MERCKX

Nationaal kampioen 1970 / Wereldkampioen 1967, 1971, 1974 /
Giro 1968, 1970, 1972, 1973, 1974 / Tour 1969 1970, 1971, 1972,
1974 / Vuelta 1973 / Ronde van Vlaanderen 1969, 1975 /
Parijs-Roubaix 1968 1970, 1973 / Amstel Goldrace 1973, 1975 /
Milaan-San Remo 1966, 1967, 1969, 1971, 1972, 1975, 1976 /
Luik-Bastenaken-Luik 1969, 1971, 1972, 1973, 1975 /
Ronde van Lombardije 1971, 1972

Een prachtige opstap naar de eerste naam, Eddy Merckx. Hoe heeft Merckx volgens jullie de generatiewissel met de 'Keizer' Van Looy aangepakt? Heeft hij zich te zeer laten beïnvloeden door Jean Van Bugghenhout, de manager van Merckx en zijn omgeving? Is hij, al na één jaar, te snel weggegaan bij de ploeg van de ouder wordende Van Looy, Solo-Superia? Of is dat net heel verstandig geweest volgens jullie?

WUYTS: (*vastberaden*) Dat was het enige wat hij kon doen. Merckx heeft snel begrepen dat hij niet in dezelfde ploeg als Van Looy kon blijven en is naar Peugeot gestapt.

Wat Rik Van Looy in die periode wel vaker deed, is dat hij goed tot zeer goed de uitslagen en de wedstrijdverhalen van de amateurwedstrijden en de 'onafhankelijken' volgde. Die laatste categorie werd in 1911 in het leven geroepen als overgang tussen de amateurs en de profs. Het was een soort wachtkamer. Alleen de heel grote talenten mochten meteen de stap naar de beroeps categorie zetten. Als

je veel koersen won bij de onafhankelijken moest je het jaar nadien prof worden. De mindere goden bleven soms jaren hangen en daardoor nam het belang van die categorie een beetje af, met een einde in 1965. Maar Van Looy had dus een neus voor goede jonge renners. Hij haalde de kampioenen van die categorieën naar zijn eigen ploeg onder het motto: “Je kan ze beter klein houden dan laten ontpoppen tot concurrenten.”

Wat Merckx later ook gedaan heeft. Hij heeft een bod gedaan op Roger De Vlaeminck, Lucien Van Impe...

WUYTS: En dus werd Merckx, net als de jonge Patrick Sercu, door Solo-Superia ingelijfd. Merckx is bij de profs binnengekomen net voor het Belgisch kampioenschap in 1965, waar hij meteen tweede werd, na Godefroot, ook een neoprof. In die jaren zat zelfs Rik Van Steenbergen, toen al de veertig voorbij, nog in die ploeg!

Van Steenbergen, Van Looy en Merckx hebben dus nog deel uitgemaakt van dezelfde ploeg. Patrick Sercu reed samen met Rik Van Steenbergen criteriums in West-Frankrijk. Dat was in de nadagen van Van Steenbergen, die Sercu dan oppikte aan de autoweg in Kortrijk. Sercu durfde tijdens die lange autoritten amper iets te zeggen tegen zijn grote held. Rik I nam zelf plaats achter het stuur, reed de pistemeeting samen met Sercu en keerde diezelfde dag nog terug. Sercu en Merckx zijn meer dan goede collega's geworden in de voorbereiding op de Olympische Spelen van Tokio 1964. De Belgische selectie ging op stage in Noorwegen. Een soort goede-luchtstage. Sercu werd, zoals bekend, olympisch kampioen op de kilometer. Merckx eindigde 'maar' als twaalfde in de wegrit.

SMEETS: *(fel)* Wat is er in Tokio met Merckx gebeurd?

WUYTS: *(droogjes)* Kramp. Krampen in de slotfase.

SMEETS: Maar ook een combine van andere Belgische renners?! Rogge heeft me dat gezegd. Hij zei: “Bij mijn weten was er een *samenspanseel* tegen Merckx, maar het fijne daarvan weet ik niet. Achter de ontsnapte Merckx is een Belgische coalitie ontstaan die het gat heeft dichtgereden.”